

גיטין סז

ר' יוסי נמוקו עמו

רבי שמעון טוחן הרבה ומוציא קימעא, כלומר משכח קימעא ומה שמוציא שמשכח אינו מוציא אלא סובין דברים שלא נראו הלכה כמותו.

וכן אמר ר"ש לתלמידיו בניי שנו מדותי תלמדו תורתי שמדותי תרומות מתרומות, ברירה אחר ברירה מידותיו של ר"ע מתוך עיקרי משניות של ר"ע היה עושה ברירה אחר ברירה.

אמר לשנים אמרו לפלוני ולפוני ויחתמו / אתם חתמו – האם הגט כשר

גופא אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב ולפלוני ופלוני ויחתמו:

אמר רב הונא אמר רב כשר ולא תעשה זאת בישראל ומסבירים משום שחיישין שמא תשכור עדים לכך שיאמרו 'בשם הבעל' לסופר לכתוב ולעדים לחתום למרות שמבואר בבבליא **עדים החתומין על שדה מקח ועל גט אשה לא חשו חכמים לדבר זה** שהם חתמו בשקר, מעשה לכתוב שקר **לא עבדי**, אבל **דבורא** להעיד **קאמרי אמר לשנים 'אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתמו' – כאן אין חשש שתשכור**, שהעדים שמעו מהבעל עצמו ולא ידי שליח.

א. **רב חסדא, רב נחמן, רבה (או רב יוסף), אמר כשר ולא תעשה – גזירה**

אטו המקרה שימנה הבעל לשנים לומר לעדים שיחתמו.

ב. **רבה בר בר חנה, רב ששת, רב יוסף (או רבה) אמר כשר ותעשה**

[עד כאן דף סז עמוד א]

אמר לעשרה כתבו גט:

ת"ר אמר לעשרה כתבו גט ותנו לאשתי - אחד כותב על ידי בשביל כולם.

כולכם כתבו - אחד כותב במעמד כולם כולן ילכו עמו.

הוליו גט לאשתי - אחד מוליך ע"י בשביל כולם

כולכם הוליו - אחד מוליך במעמד כולם, דהיינו שכולן ילכו עמו.

איבעיא להו: מנה אותן מהו ?, כלומר שלא אמר כולם אבל מנה כולן ואמר 'א,ב,ג...' כתבו גט לאשתי, כיוון שמנה מקפיד על כולן או בכל זאת כיוון שלא אמר כולם לא מקפיד.

א. **רב הונא אמר מנה אינו ככולם**

ב. **ר' יוחנן משום ר' אלעזר דמן רומה אמר מנה הרי הוא ככולם**

הגמרא אומרת שהם לא נחלקו **הא דמנה כולו והא דמנה מקצתייהו יש שתי גרסאות על איזה מהם היינו ככולם, כדלהלן:**

1. **מנה כולם:** – מנה כולן, כולן צריכים לחתום. מנה מקצתייהו לא מקפיד אלא על המינויים, ואפילו הם שנים מהם חתמו בלבד, שלא כיוון למנותם בשביל שכולן יחתמו אלא להוציא את השאר מהמניין

2. **מנה כולם:** לא מקפיד שיחתמו כולן, כיוון שלא אמר כולם. מנה מקצתייהו ממה שמנה אותם ולא אחרים, שמקפיד שהם יחתמו.

אתקין רב יהודה בגיטא דכולם, כשאדם אומר מעמד רבים יש חשש שיאמרו שהבעל התכוון לכולן שיחתמו, ולבסוף כשיחתמו שנים בלבד ויאמרו שהגט בטל, תיקן שיכתבו במפורש בגט כך:

כך אמר לנו הבעל **כתבו או 'כולכון' או כל חד וחד מינכון'**

חתמו: או 'כולכון' או 'כל תרי מינכון'

אוכליו הוליו את הגט או **'כולכון' או 'כל חד וחד מינכון'**

אמר רבא אומר שתקנה זו עדיין משאירה מקום למכשול **זימנין דגאיז ליה לדיבוריה**, שהבעל יקצר בדיבורו, **ואמר כולכון ולא אמר כל חד מינכון**. ולא יחתמו כולן ואתי **לאיפסולי** יבא הגט לידי פסול.

(קושיא) ואי סלקא דעתך מודה רבי יוסי באומר 'אמר' נפיק מינה חורבה דזימנין דאמר להו לשנים אמרו לסופר ויכתוב, ולפלוני ופלוני ויחתמו^{רפ}, ומשום כיסופא דסופר חיישי ומחתמי חד מהנך סהדי וסופר בהדייהו ובעל לא אמר הכי (תירוץ) כיון דאמר מר כשר ולא תעשה כן בישראל, לא שכיח ולא גזרו.

(קושיא) וליחוש דילמא אמר להו לבי תרי אמרו לסופר ויכתוב ואתם חתמו ואזלי הנך משום כיסופא דסופר ומחתמי ליה לסופר בהדי חד מינייהו ובעל לא אמר הכי

(תירוץ) אמרי הא נמי כשר ולא תעשה הוא

(קושיא) למ"ד כשר ותעשה מאי איכא למימר

(תירוץ) אלא רבי יוסי תרתי אמר: בין שאמר לשלושה תנו גט, שכתוב במשנה שהם עצמם צריכים להיות העדים ולא נעשים ב"ד, בין שאמר 'אמר' לפלוני ויחתמו פלוני ולפלוני שפסול. ע"פ זה מובן למה מסבירים המשנה דלעיל כרבי יוסי, שלשיטתו אין תקלה.

ושמואל, שמאר שהדבר צריך תלמוד אי 'כתוב' הכוונה זה כתב הגט, **סבר לה כוותיה בחדא**, מתי שלא אמר 'אמר', **ופליג עליה בחדא** באומר 'אמר'. [ומה דתנן 'כתב סופר ועד כשר' שמואל מסביר ש'כתב' זה כתיבת סופר ולא חתימתו, דלא רבי ירמיה ורב חסדא. ובכך המשנה הולכת אליבא דכ"ע.]

גופא אמר שמואל אמר רבי הלכה כרבי יוסי דאמר מילי לא מימסרן

לשליח

אמר לפניו ר"ש ברבי מאחר שר"מ וחינא איש אונן חולקין על רבי יוסי, כמו שמואב במשנה, מה ראה רבי לומר הלכה כר' יוסי!

שבחם של חכמים – רבי יוסי נמוקו עמו

אמר לו' שתוק בני שתוק' לא ראית את ר' יוסי אילמלי ראיתו נמוקו עמו, כלומר פירושו עמו לתת טעם לכל דבריו, שהיה מיישב את דבריו. **דתניא איסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים: ר"מ חכם והיה סופר.**

ר' יהודה חכם לכשירצה^{רפ} – כשהיה מתון ומתיישב בדבריו היה חכם.

ר' טרפון גל של אגוזין – כלומר מה גל של אגוזים אדם נוטל אחת מהן והם נקבצות ונפולות זו על זו, כך רבי טרפון כשהיו שואלים היה מביאה ראיה מקרא, מדרש, הלכה ואגדה הכל ביחד.

ר' ישמעאל חנות מיוזנת – חנות שתמיד היין מזומן לקונים לקנות. כך ר' שהיה תלמודו מזומן ללמד לאחרים.

ר"ע אוצר בלום^{רפ} – כמו עני שיוצא בקופתו שכל מה שמוצא מלקט ונותן לתוכו. כשמגיע הביתה בורר ומפריד כל מין ומין לבדו. כך ר"ע, כשלמד מרביתו נתן עניו ללמוד הכל ביחד: מקרא, אגדה, הלכה, וחרז עליהם עד שהיו שגורים בפיו. ולא היה אומר שילמד כסדר: מקרא לעצמו, מדרש לעצמו. 'אוצר בלום' כמו תיבות גדולות, שעושים מחיצות מחיצות, לכל דבר ודבר.

ר' יוחנן בן נורי קופת הרוכלים – שיש כמה מינים מוכנים למכור, וכל אחד מחולק בפני עצמו. כך הוא, מה ששואלים אותו היה משיב, מקרא, מדרש, הלכה וכו'. השבח שר"ע גדול ממנו, שר"ע למד הכל ביחד (מבולבל) ואח"כ סידרן.

רבי אלעזר בן עזריה קופה של בשמים – כמו קופה של רוכלים, אלא שהרוכלים יש יותר מינים למכור.

משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי – לא למד הרבה כחבריו, אבל מה שאומר בבית המדרש נקי, כלומר הלכה כמותו תמיד.

^{רפ} תוספות ד"ה חכם לכשירצה. יותר מר"מ ודילמא ר' מאיר חריף ומקשה ור' יהודה מתן ומסיק וכי האי גוונא אמרין בסוף הוריות (דף יד.):
^{רפ} תוספות ד"ה בלום. בקונטרס גריס במ"ם כמו פיו בלום ורגליו מבולמות [קצרות] בבכורות (דף מ:): ואית דגרסי בסמ"ך כמו בבראשית רבה (פ' כ"ח) משל למלך שהיו אוצרותיו בלוסין וחתומין ומעורבין

גיטין סז

רב יוסף שהיה סובל מקור, איעסק בריחיא טחינה, רב ששת איעסק בכשורי נשיאת קורות ומשאות אמר גדולה מלאכה שמחממת את בעליה.

א"ל ריש גלותא לרב ששת מ"ט לא סעיד מר גבן ? א"ל דלא מעלו עבדי דחשידי אבר מן החי

א"ל מי יימר ? אמר ליה השתא מחוינא לך אראה לך א"ל רב ששת לשמעיה זיל 'גנוב' אייתי לי חדא כרעא מחיות רגל מן הבהמה שחטו עבדיו. אייתי ליה. אמר להו רב ששת לעבדיו אהדמו לי הדמי דחיותא סדרו לפני את חלקי הבהמה אייתו תלת כרעי רגליה בהמה אותיבו קמיה. אמר להו הא בהמה בעלת שלש רגלים הואי ! פסוק חתכו רגל מבהמה אחרת אייתו חדא מעלמא אותיבו קמיה להשלימה . אמר ליה לשמעיה אותביה נמי להך דידך הניח לפני הרגל שאצלך, אותבה. אמר להו האי בת חמש רגלים הואי !

[עד כאן דף סז עמוד ב]

אלא אמר רבא התקנה היא שיכתבו כתובו כל חד מינכון, חתומו כל תרי מינכון, אובילו כל חד מינכון, ולא יזכיר כלל לשון כולכם.

מתניתין

מי שאחזו קורדייקוס רצ, דהיינו שד השולט כששונה הרבה יין מגיתו, ואמר 'כתבו גט לאשתי' לא אמר כלום שאין דעתו מיושבת עליו. אמר כתבו גט לאשתי ואחזו קורדייקוס וחזר ואמר 'לא תכתבנו' אין דבריו האחרונים כלום, והגט כשר. [יתבאר מחלוקת בגמרא האם יכולים ליתן הגט לאלתר, או דווקא משישתפה] נשתתק, אדם שנשעה אלם מחמת חולי, ואמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכין הטה בראשו. בודקין אותו, דהיינו ששואלים אותו שאלות שתשובתם האמורה להיות 'כן' ו'לא', לראות אם דעתו צלולה, שלשה פעמים אם אמר על לאו לאו ועל הן הן הרי אלו יכתבו ויתנו:

גמרא

מאי קורדייקוס אמר שמואל דנכתיא שנשכו חמרא חדתא יין חדש דמעצרתא שנלקח מן הגת, כלומר שנה ממנו והרגיש שנכנסה בו רוח. והמשנה לא כתב 'שמי שנשכו יין' שבא להשמיענו דהא רוחא קורדייקוס שמה שם שלה. למאי נפקא מינה לקמיעא, באיזה שם יכתוב עליו שיתרפה - ורפואתו בישראל סומקא אדום כחוש אגומרי על גבי גחלים וחמרא מרקא יין מזוג

כמה מיני רפואות

אמר אבבי אמרה לי אם כמה מיני רפואות, כדלהלן:
לשימשא בת יומא חום יום אחד ישתה כוזא דמיא בת תרי יומי - סיכורי יק"ז דם
בת תלתא יומי - בשרא סומקא אגומרי וחמרא מרקא
לשימשא עתיקתא מחלת חום ישנה ליתי תרנגולתא אוכמתי שחורה, וליקרעה שתי וערב, וליגלחיה למציעתא דרישיה יגלח החולה חצי ראשו ולותביה עילוייה ויושיב עליו את התרנגולת וננחיה עילוייה עד דמיסרך עד שידבק הדם שלה ולינחות ירד למים וליקום במיא עד צואריה עד דחליש עלמא עילוייה דהיינו פג ליבו. ולימוד ישוט במים ולסליק וליתיב
ואי לא, ליכול כרתי, ולינחות וליקום במיא עד צואריה עד דחליש עלמא עילוייה, ולימוד ולסליק וליתיב
לשימשא חום בישראל סומקא אגומרי וחמרא מרקא
לתלגא שלג שנחלה מקור בישראל שמינא אגומרי וחמרא חייא שאינו מזוג
עבדי ריש גלותא - צערו רב עמרם חסידא / הניסיון להאכיל רב ששת אבר מן החי

רב עמרם חסידא כי הוה מצערין ליה בי ריש גלותא, העבדים שלו היו מצערים אותו, שהיה פרוש ומחמיר עליהם, הוו מגנו ליה אתלגא, היו משכיבים אותו על השלג. למחר אמרו ליה העבדים מאי ניחא ליה למר דלייתו ליה ? אמר חשב בליבו הני כל דאמינא להו מיפך אפכי כל מה שיאמר להם יעשו להיפך, אמר להו בישראל סומקא אגומרי וחמרא מרקא. וכך היה אייתו ליה אינהו בישראל שמינא אגומרי וחמרא חייא. שמעה ילתא מה אירע עם רב עמרם. שהיתה בת הנשיא ואשת האב בית דין וחשובה, ומעיילה ליה לבי מסותא בית המרחץ ומוקמי ליה במיא דבי מסותא, עד דמהפכי מיא דבי מסותא והוו דמא, וקאי בישריה פשיטי פשיט שבשרו נעשה בהרות עגולות.

רי תוספות ד"ה מתני' מי שאחזו קורדייקוס ואמר כתבו גט לאשתי לא אמר כלום. ואפי' אמר כתבו ותנו: